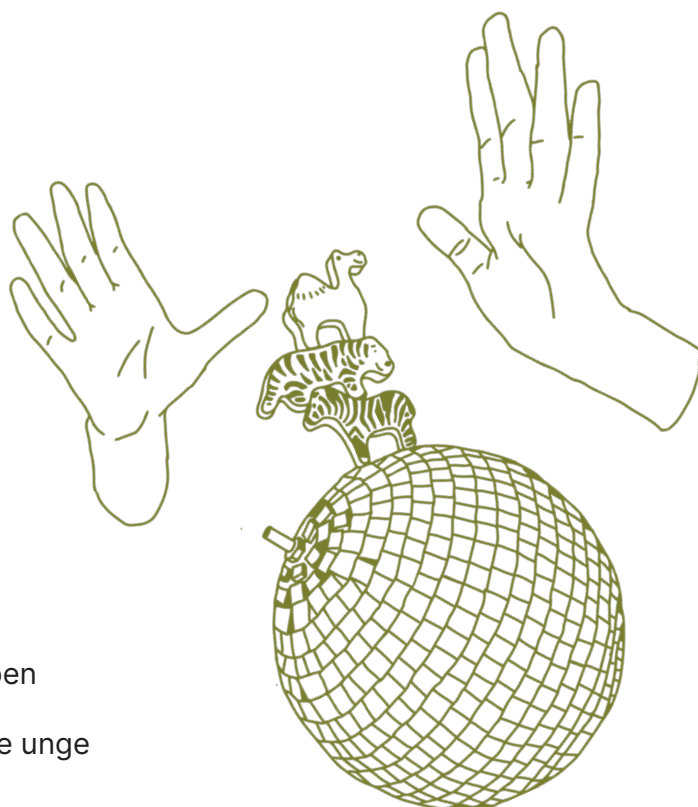

Unges vision for Københavns Havn

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion: Havnelaboratorium.....	3
2. Indledning.....	4
3. Unges bæredygtige tilgang til havneudvikling.....	5
Omtænk rekreation - kombinér arbejds- og fritidsinteresser.....	6
Giv plads til lokale fællesskaber og aktiviteter.....	7
Skab forbindelser - Social og biodivers inklusion.....	8
4. Delkonklusion: Unges vision for Københavns Havn.....	9
5. Bæredygtige koncepter udviklet af unge.....	11
Multifunktionelle fællesområder.....	12
Forbindende miljøvenlige kystsikringer.....	13
Fællesskabende kulturcenter.....	14
6. Konklusion: Det miljøvenlige samlingspunkt.....	16

København, den 11. november 2022
af Benjamin Mathias Konge Henriksen, Ungdomsøen

Illustrationer af Ungdomsøens frivilligt engagerede unge
Billeder af Nicolas Møller Jacobsen

1. Introduktion: Havnelaboratorium

Kontekst

Københavns Havn er under udvikling, og unge mennesker skal inddrages i processen. Ungdomsøen, Københavns kommune og By & Havn deler visionen om en biodivers havn, hvor børn og unge kan engagere sig i både rekreation og læring. Derfor inviterede Ungdomsøen og By & Havn en gruppe unge mennesker til et Havnelaboratorium d. 29. oktober 2022 med fokus på at udvikle vores fælles havn i København. Med et nysgerrigt blik tog vi på en sejlene inspirationstur rundt i havnen for at udforske og blive klogere på dens potentialer.

Vi besøgte tegnestuen MAST i Sydhavnen, for at blive klogere på rekreation og flydende arkitektur, og Havhøsts muslingemarken ved Kalvebod Bølge, for at blive klogere på biodiversitet og muligheder for bæredygtigt havbrug. Gennem workshops på Ungdomsøen udviklede de unge idéer og visionære koncepter til udviklingen af Københavns Havn.

Resultatet er følgende rapport, der sætter læseren ind i unges syn og perspektiver på havneudvikling. Hvad skal man være opmærksom på, når man udvikler? Hvordan skaber vi en attraktiv havn for alle? Hvordan kan havneudvikling skabe biodiversitet? Det er nogle af de spørgsmål, unge reflekterede over i Havnelaboratoriet.

Unge

Perspektiverne dækker over tolv unge med forskellige uddannelses- og arbejdsmæssige baggrunde, geografisk adspredelse (fra USA til København til Australien) og forskelligt køn. Nogle af dem har tilknytning til Ungdomsøen, andre har aldrig været på Ungdomsøen før. Fælles for dem alle er, at de på nuværende tidspunkt er bosat i København, er i 20'erne og har interesse for byudvikling.

Havnelaboratoriet har været styret og afviklet af unge hele vejen igennem med undtagelse for en af oplægsholderne og andre aktører, der har været en del af, og understøttet projektet.

Positionering og metode

Rapporten er skrevet af Benjamin Mathias Konge Henriksen, praktiserende socialantropolog ansat hos Fonden Ungdomsøen. Socialantropologi undersøger og formidler, hvad det vil sige at være menneske med et vilkår om, at mennesker er sociale. Ved at stille spørgsmål og engagere sig i mennesker, skaber socialantropologien socialvidenskabelig viden om det levede liv.

På Ungdomsøen opstår viden iblandt unge igennem sociale aktiviteter, sammenkomster og initiativer. Ungdomsøen arbejder ud fra, at handling kommer forud for læring, hvor der er plads til at fejle. På øen skaber vi trygge rum, hvor unge kan mødes på kryds og tværs og samarbejde om at skabe og udvikle. Det er en platform, hvor unge kan forbyde sig. På Ungdomsøen inddrager vi unge på deres vilkår, vi tror på deres evner og giver dem reel indflydelse.

Tak

En kæmpestor tak til de unge, som deltog i Havnelaboratoriet. Deres engagement og kompetente viden har givet enormt vigtige indsigter i havneudvikling fra et ungt perspektiv. Tak til oplægsholderne, som har givet stor inspiration til de unge og til By & Havn, der har haft øje for at også unge bør have en stemme i udviklingen af København Havn.

Ungdommen er fremtiden

Når vi lytter til unge og inddrager dem i samfundets fremtidsplaner, skaber vi en fremtid, som tilhører dem, der er på vej dertil. Vi håber derfor, at du som læser, vil lade dig inspirere og påvirke af denne gruppe unge menneskers tilgang til havneudvikling. Rigtig god læselyst.

2. Indledning

Læsevejledning

Rapporten er skrevet ud fra en mindre gruppe unge mennesker, og derfor kan den ikke generaliseres som afdækkende for hele Danmarks ungdom. Den skal læses som et indblik i unges tilgang til havneudvikling. Havnelaboratoriet foregik på engelsk, så alle deltagere havde mulighed for at deltage på lige fod til trods for eventuelle sprogbarrierer. Alle citater i rapporten kommer fra de unge. De er oversat til dansk på bedste vis, med fokus på at fremskrive forståelsen og budskaberne.

I løbet af rapporten vil unges stemmer gøre læseren klogere på, hvordan vi kan følge deres tilgang til havneudvikling. Først præsenteres unges overordnede tilgang til havneudvikling som bæredygtig ud fra en holistisk forståelse. Derefter opdeles deres tilgang til havneudvikling i tre indsigter i, hvordan man kan udvikle en havn bæredygtigt på deres præmis:

1. Omtænk rekreation - kombinér arbejds- og fritidsinteresser
2. Giv plads til lokale fællesskaber og aktiviteter
3. Skab forbindelser - Social og biodivers inklusion

Endelig præsenteres tre konkrete forslag fra havnelaboratoriet til bæredygtige koncepter, der kan implementeres i havnen:

1. Multifunktionelle fællesområder
2. Forbindende miljøvenlige kystsikringer
3. Fællesskabende kulturcenter

De tre indsigter danner baggrund for at forstå deres tankegange i koncepterne.

Konklusion

At udvikle bæredygtige steder i Københavns Havn betyder for de unge, at de både skal være socialt inkluderende, de skal være miljøvenlige og give grobund for biodiversitet, de skal give plads til lokale fællesskaber og aktiviteter og de skal kombinere fritid med det professionelle arbejdsliv.

Deres tilgang til havneudvikling består af sociale tiltag såvel som materielle designs – to aspekter, der ikke kan adskilles.

3. Unges bæredygtige tilgang til havneudvikling

"Jeg mener, det er afgørende, at en havn er bæredygtig, for hvis den ikke er bæredygtig, ødelægges vi fremtidens grundlag. Så dét er en forudsætning for at de kommende generationer også har en havn".

For at skabe en fælles og attraktiv havn må den ifølge de unge være bæredygtig. Bæredygtighed omkranser deres vision om, og ideer til, hvordan man skaber en havn, hvor der er plads til alle, og en havn, som kan gives videre fra generation til generation. Bæredygtighed har i den sammenhæng flere dimensioner, der tilsammen danner en holistisk tilgang til havneudvikling. Den er holistisk, eftersom de betragter det at udvikle steder i havnen som helheder frem for enkeltdele.

For at forstå, hvordan de tænker bæredygtig udvikling, er det samtidig vigtigt at gøre klart, at udvikling for dem ikke nødvendigvis betyder at bygge noget nyt. Udvikling kan også betyde at omskabe noget, som allerede eksisterer:

"Den mest bæredygtige bygning er den, der allerede eksisterer. Hvis vi er i stand til at benytte de bygninger vi allerede har, og hvis vi tilpasser os ændringerne og den måde, folk arbejder på, og genbruger kontorlokaler og boformer, kan strategier som disse hjælpe os med at bruge byen mere effektivt med det, der allerede findes".

Omtænk rekreation - kombinér arbejds- og fritidsinteresser

Nøgleord

Håndværk, uddannelse, passion, frihed.

Rekreation bliver ifølge de unge opfattet i samfundet som den helt nye gængse tilgang til by- og havneudvikling. Den gængse tilgang til rekreation bliver ofte sat i relation til områder, hvor mennesker kan slappe af og lade op i sin fritid. Denne tilgang til rekreation indbefatter et skarpt skel imellem fritid og profession, hvilket de unge ikke nødvendigvis mener giver mening.

Rekreation handler også om muligheden for at lave projekter og dyrke ens passion. Det kan være steder, hvor man kan dyrke sin passion for håndværk, f.eks. skibsbyggeri:

"De [folk der arbejder havneudvikling] taler kun om rekreative områder, men hvad med vores fremtidige arbejdspladser, som vi skal leve af? Vi kunne godt tænke os et sted, hvor man kan udvikle håndværk for skibsbyggeri. Vi har idéen, vi har båden, men ikke stedet".

At dyrke ens passion indbefatter også muligheden for at lære noget fra sig til andre:

"Det kunne være at tilbyde undervisning for alle skolerne, lave nogle aktiviteter, hvor vi kan undervise i tømrerfærdigheder, lave skibsbygningskurser, undervise i havbrug, den slags ting, og så kombinere det med rekreative perspektiver".

Rekreation handler altså om at finde en balance imellem arbejde, passion, uddannelse og fritid, og kombinere dem:

"Jeg kan godt frygte, at hvis man primært fokuserer på fritidsaktiviteter, altså du ved, gratis kurser, et åbent sted, hvor man altid kan komme og lave ting, altså jeg elsker idéen, men hvis vi bruger en masse energi på at forsøge at presse sådan et sted ind i Københavns Havn, så er jeg bange for, at vi mister muligheden for at skabe nogle områder, hvor vi kan udvikle læring. En balance mellem hvad der er vores arbejdsliv, hvad der er vores profession, og hvad der er vores fritid. Hvorfor skulle vi ikke kombinere dét, og hvorfor skulle vi være bange for også at lave nogle faglige aktiviteter?"

Indsigt

Skab steder, hvor det er muligt at kombinere arbejde, passion, uddannelse og fritid. Steder, hvor man frit kan udfolde sin passion på en kreativ måde, og give den videre.

Giv plads til lokale fællesskaber og aktiviteter

Nøgleord

Lokalt ejerskab, hensyn, fællesskab, aktiviteter.

"...at sætte folk i en situation, hvor de reelt har ejerskab over deres eget lokalområde. Det er supervigtigt for lokalområder at have et sted, hvor der er noget at samles omkring [...] I det øjeblik du giver folk ejerskab over områder, giver du dem også incitament til at passe mere på dem."

At give plads til lokale fællesskaber og aktiviteter handler for de unge om at skabe lokalt ejerskab. Når der skabes lokalt ejerskab, fører det til en øget hensyntagen og omsorg for området.

For at skabe lokalt ejerskab, må man skabe steder, som er åbne og inkluderende for alle byens borgere. Steder, hvor byens borgere kan samles på kryds og tværs og nyde havnens smukke udsigt:

"Bare det at have et smukt sted, hvor man kan sidde, ligesom ved Nyhavn, hvor man har turistområdet. Dét er smukt, men hvis vi vil sidde og nyde omgivelserne, bliver vi nødt til at betale turistpriserne, og det vil vi ikke. Hvad nu, hvis man havde et lignende område, der var [reelt] åbent for alle, så ville folk selvfølgelig samles der, folk ville strømme derhen, man ville bruge timer der"

En måde at samle mennesker og skabe ejerskab kan være igennem aktiviteter:

"Aktiviteter knytter dig sammen med lokale fællesskaber, de giver dig et sted at samles, de giver dig samhørighed med dit lokalområde [...] Jeg tror, at aktiviteter i lokalområdet er en måde at gøre dette på (at samle mennesker)"

Selvom det er aktiviteter, som kun udføres af få, giver de mulighed for mange mennesker at se på. Aktiviteter samler derved mange mennesker:

"Kabelbanen, som jeg så i Aarhus engang, er virkelig nice i forhold til at lave aktiviteter på en sjov måde. Du har mange mennesker, der nyder det, måske bare kigger på [...] Hvis du lægger mærke til det, er der faktisk langt flere mennesker, der bare kigger på, end mennesker, der er aktive på kabelbanen. Du behøver ikke at være en del af selve aktiviteten [...] Den samler mennesker"

En idé til et sted, der samler mennesker igennem aktiviteter, er:

"Et offentligt drevet sted placeret centralt i havnen, som kunne facilitere sportsaktiviteter. Eller bare et aktivitetscenter, hvor man kan låne og leje udstyr"

Indsigt

At give plads til steder, hvor lokale fællesskaber kan blomstre, skaber ejerskab, og derved omsorg for og hensyn i havnen. Steder, hvor det er muligt at lave aktiviteter, der samler mennesker.

Skab forbindelser - Social og biodivers inklusion

Nøgleord

Forbindelser, social inklusion, mobilitet, biodiversitet.

For at skabe en fælles havn må man ifølge de unge skabe forbindelser. At skabe forbindelser handler om at inkludere alle i samfundet ved at invitere dem ind i havnen. Inklusion skal i den sammenhæng ikke kun forstås som at skabe sociale forbindelser på tværs af mennesker og give plads til alle f.eks. ved at bygge lejligheder med overkommelige boligpriser eller kulturelle steder, som alle kan benytte på lige fod.

Inklusion skal også forstås som at skabe forbindelse mellem mennesker og natur ved at arbejde med naturen, forstå den og byde den velkommen. Samtidig mener de, at forbindelser skabes ved at gøre det nemmere at bevæge sig frit fra et sted til et andet. Forbindelser dækker i den sammenhæng over flere aspekter: Social inklusion, biodiversitet og mobilitet.

For at skabe social inklusion må man, som tidligere nævnt, skabe steder, hvor der er plads til alle:

"Jeg har ikke en oplevelse af, at der findes mange bygninger omkring havnen, som er beregnet til alle".

For at skabe biodiversitet må man skabe forbindelser til naturen, f.eks. igennem muslingefarme, hvor man kan dyrke muslinger og lære om livet i havet:

"De fleste voksne har ikke en forbindelse til havet. Vi er nødt til at få folk ned under overfladen for at forbinde dem til, hvad der foregår under overfladen [...] Tang er den største ilttilfører i havene. Muslinger filtrerer alt, også gødning! Det [en muslingebanke] skaber levesteder for små dyr".

Derudover må man samarbejde miljøvenligt med naturen og byde den velkommen:

"Vi skal arbejde med naturen i stedet for mod den. Vi kan [alligevel] ikke vinde i det lange løb".

"Vi har brug for flere træer for at tiltrække fugle. Der er ingen træer i havnen, der er ingen hjem for fugle [hvor de kan bygge rede]".

At skabe mobilitet handler om at gøre det nemmere at bevæge sig frit rundt i havnen ved hjælp af forbindende brosystemer, cykelstier og offentlig transport, herunder havnebusserne:

"Vi bør forme byen så det er nemmere at bruge offentlig transport og tage cyklen i stedet for at fokusere på [og give plads til] flere biler".

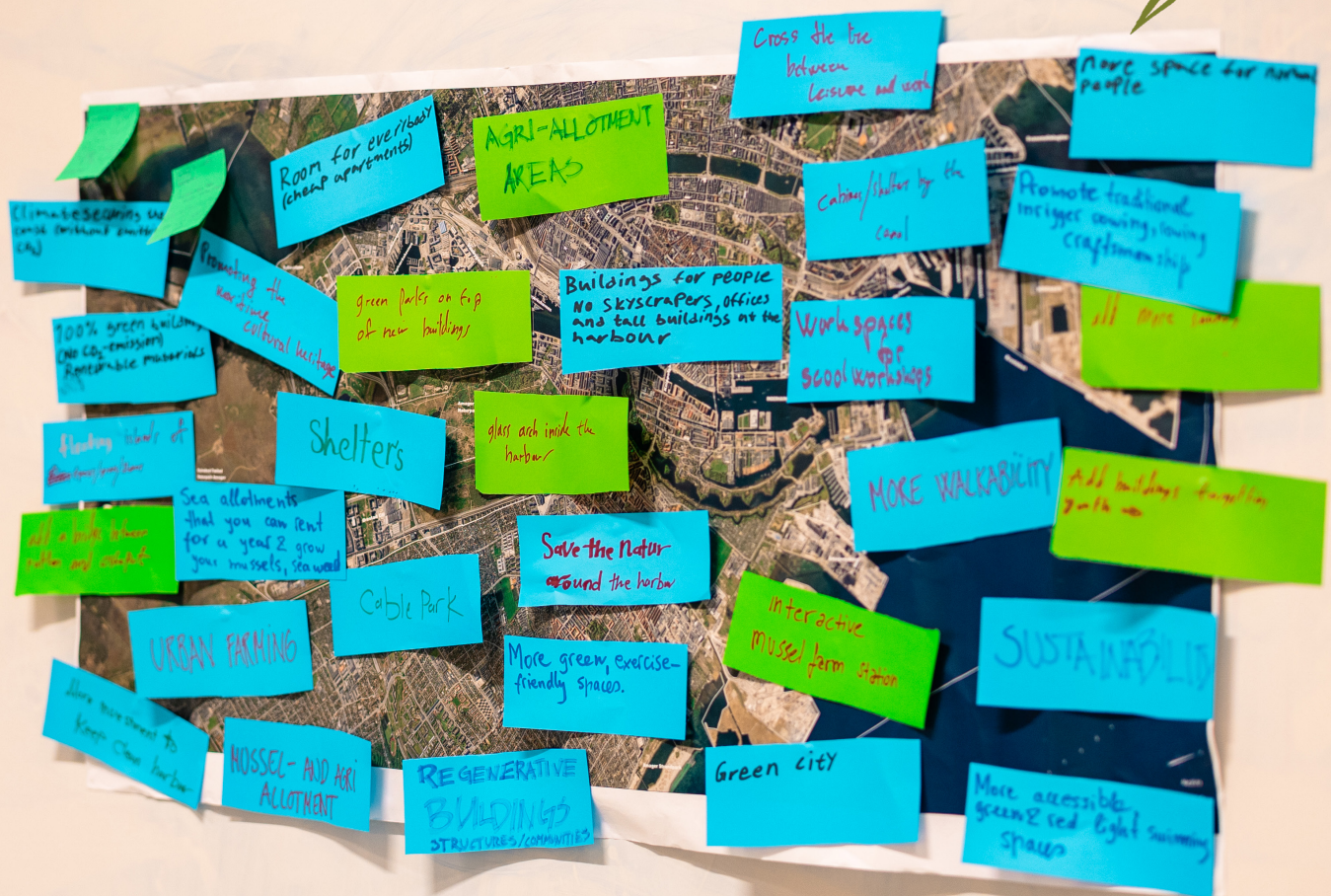
Indsigt

Havnen skal være byens centrum, der skaber offentlige, miljøvenlige og tilgængelige forbindelser i hele byen. Forbindelser imellem mennesker kan skabe social inklusion, forbindelser imellem mennesker og naturen kan skabe grobund for biodiversitet og forbindelser imellem steder kan skabe mobilitet.

4. Delkonklusion: Unges vision for Københavns Havn

Fremtidens havn i København skal ifølge de unge kombinere fritids- og arbejdsinteresser, give plads til lokale fællesskaber, samle mennesker igennem åbne steder med aktiviteter og skabe social inklusion, biodiversitet og mobilitet igennem forbindelser.

Herunder offentlige forbindelser imellem mennesker, miljøvenlige forbindelser imellem mennesker og naturen og tilgængelige forbindelser imellem steder.

5. Bæredygtige koncepter udviklet af unge

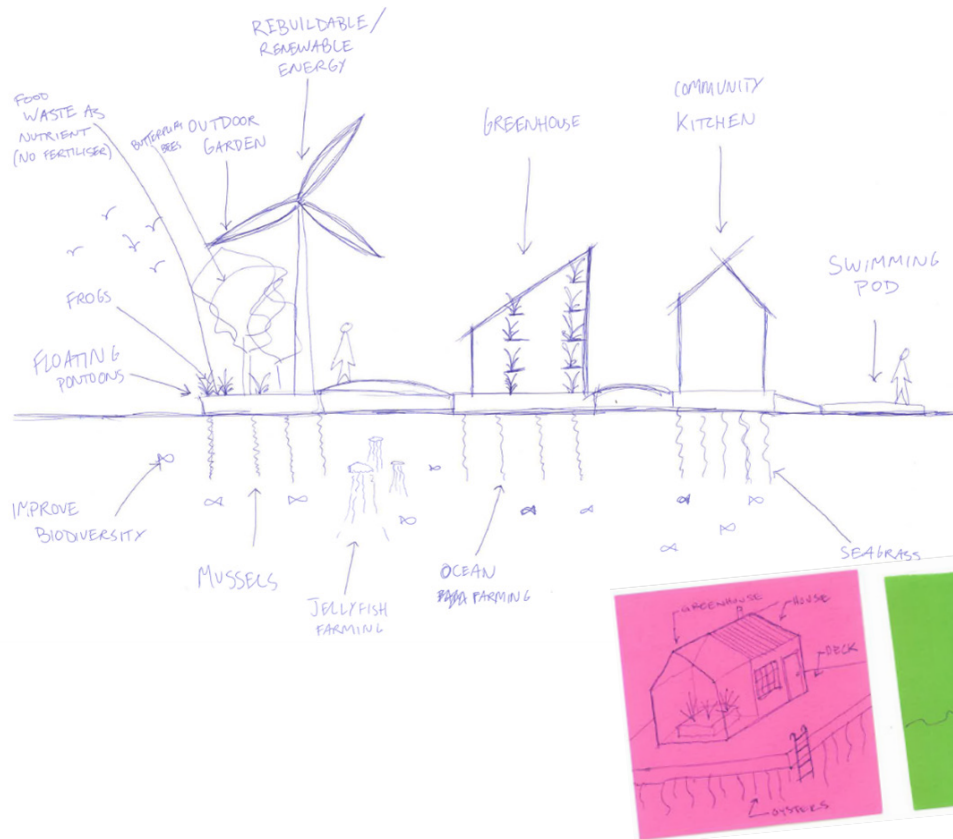
I dette afsnit præsenteres unges bud på konkrete koncepter, der er udviklet ud fra deres holistiske tilgang til bæredygtig havneudvikling. Her bliver det tydeligt, at deres ambitioner om havnens udvikling flourer på to planer:

Et socialt visionært plan og et materielt designmæssigt plan, som skal gå hånd i hånd. Det betyder, at unges sociale ambitioner, som at inkludere alle i havnen, afspejler deres materielle ambitioner, som at bygge miljøvenlige Multifunktionelle fællesområder, og omvendt.

Multifunktionelle fællesområder

Multifunktionelle fællesområder er rum for alle samfundets borgere, som sociale knudepunkter, hvor man kan samles. Det er steder, som er selvforsynende for bestemte områder i København.

De er bygget op om midlertidige eller permanente installationer rundt i havnen, der består af samlinger af små flydende øer, med hver deres funktion. Afhængig af, hvor de er placeret i havnen, kan de tjene forskellige funktioner. Der kunne være en ved Refshaleøen og/eller ved Sydhavnen. Samtidig har de et uddannelsesmæssigt formål, hvor skoler kan lære om flydende selvforsynende koncepter. De drives af vind- og sol-energi og bygges af bæredygtige materialer:

"Byg det af genbrugsplast, som pantflasker fra Carlsberg eller lignende. Prøv at få en cirkulær økonomi på stedet, at alle materialer er genbrug eller genbrugte på en eller anden måde, eller naturlige fra start, altså biobaserede materialer".

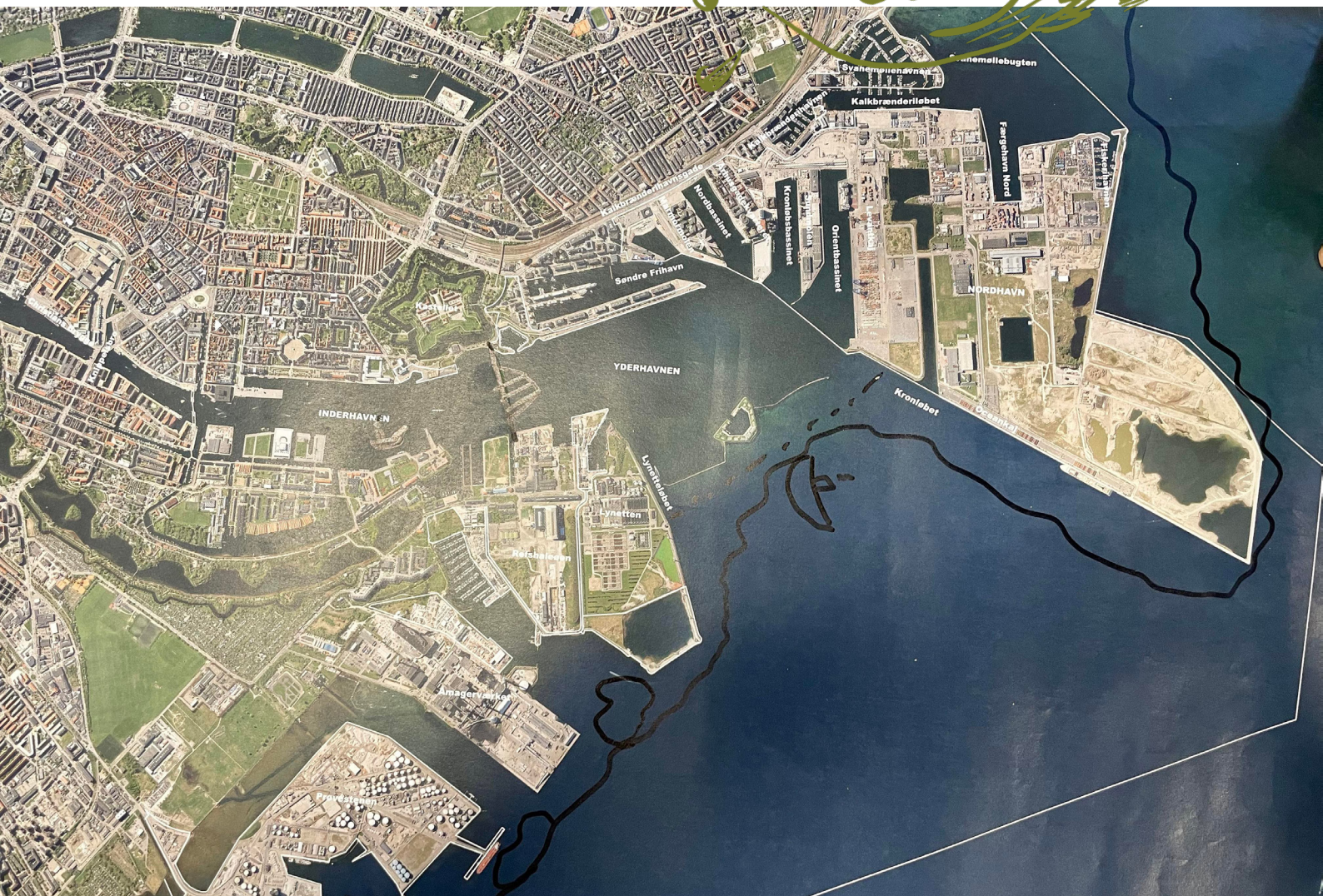
Multifunktionelle fællesområder er bygget op om flydende øer, f.eks. multifunktionelle fællesskabshaver. Muslingeopdræt hænger her i klaser eller 'sokker' under havets overflade, og der dyrkes søgræs. Over havets overflade er der grøntsags-/frugthaver. Der er øer med drivhuse til dyrkning af fødevarer til om vinteren samt en ø med fællesskabskøkken til fælles madlavning og -spisning. For at understøtte forbindelsen med resten af byen, er der små badebassiner og steder, hvor man kan leje kajakker eller fiske.

Forbindende miljøvenlige kystsikringer

Forbindende miljøvenlige kystsikringer sikrer København imod oversvømmelser. Samtidig forbinder de borgere med hinanden. De består af, og centrerer om, kulturelle knudepunkter, hvor man f.eks. kan låne kajaker gratis eller bare være sammen med andre. Disse knudepunkter placeres på eksisterende steder, som derved får ny anvendelse på en bæredygtig måde. Knudepunkterne har til formål at samle mange forskellige mennesker, og ikke kun få bestemte mennesker.

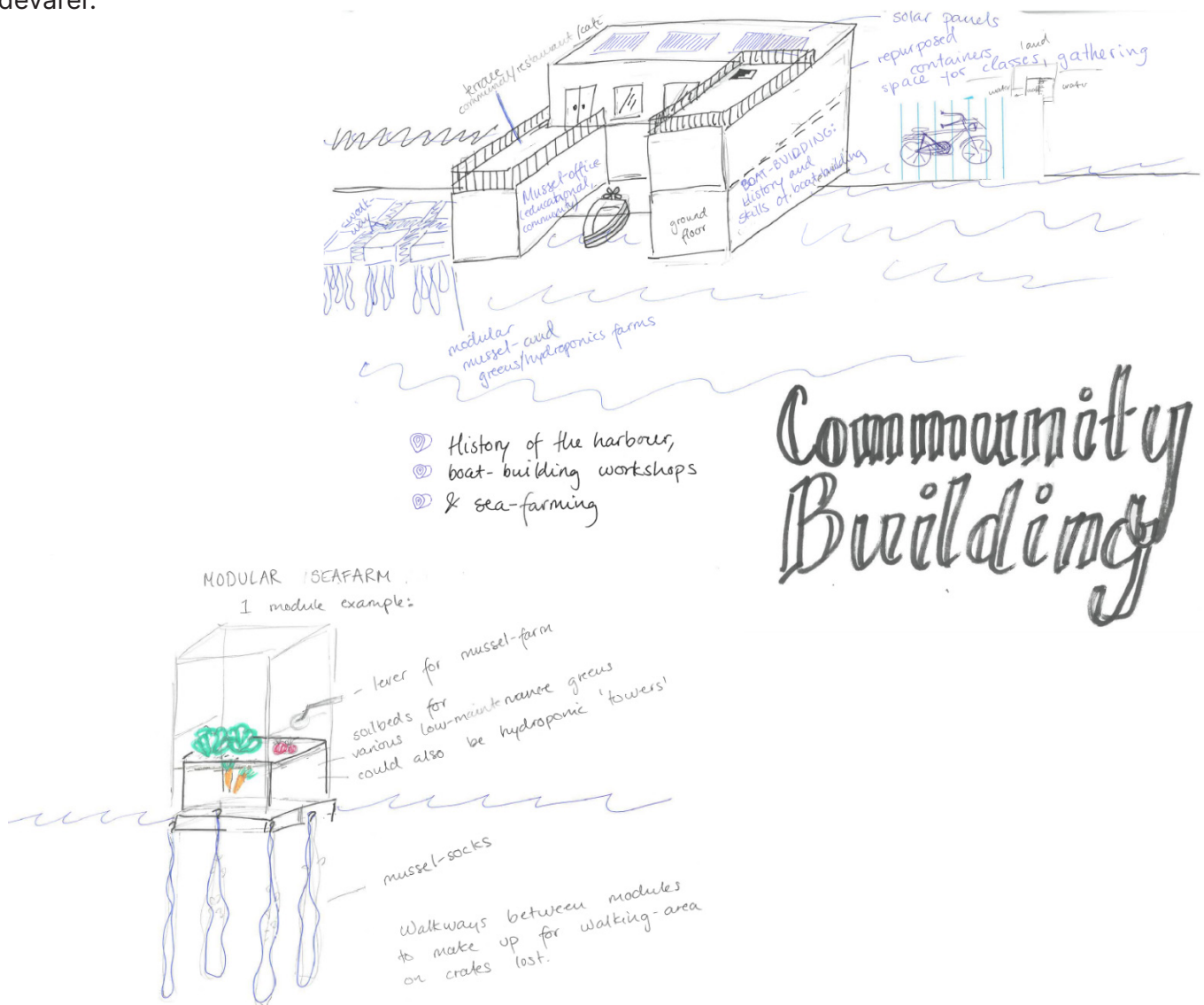
Gennem brosystemer med gangstier forbindes Nordhavn med Refshaleøen. På den måde kan beboere fra Østerbro og Refshaleøen nemmere samles og møde hinanden på kryds og tværs. Ved disse kulturelle knudepunkter kunne der bygges en legeplads til børn, som skaber en forbindelse til land.

Kystsikringerne skal ikke tænkes som mure, men derimod landskaber med hældninger, som går langsomt opad. Når bølger slår op i disse landskaber, går de ikke hele vejen op, og når de går ned igen, stopper de andre bølger, som er på vej op. Det kan kombineres med flydende øer, som kan gøre kysten stærkere.

Fællesskabende kulturcenter

Et fællesskabende kulturcenter samler mennesker og skaber forbindelser til havnens historie. Herunder havnelivstraditioner, skibsbyggeri og havbrug i København. Her kan man lære at bygge både, holde undervisningsdage for skolebørn, lære historien om skibsbyggeri i Danmark og dyrke fødevarer.

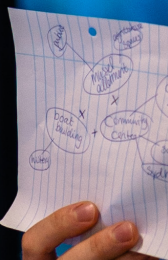

Det er en delvist flydende bygning formet som en hestesko. Længerne af hesteskoen er flydende på vandet, og hoveddelen er placeret på land. Hoveddelen er det fælles centrum for bygningen, der centrerer sig om værksteder, hvor man kan bygge og renovere både.

Det fælles centrum er stabilt, hvor det er muligt at trække både op fra vandet, direkte ind i værkstederne – derfor er denne del stationær. I længerne er der placeret en sauna, en café og en restaurant, der kan huse fællesspisning. Bygningen får energi fra solpaneler. Den er blandt andet bygget op af genbrugscontainere, som kan stables.

Langs bygningen kan man leje sig ind i små modulopbyggede havbrugs- og nyttehavearealer, som også har uddannelsesmæssige formål. Under havets overflade hænger muslingefarme ned fra hesteskoens længer.

På toppen kan man dyrke grøntsager ud fra princippet 'minigrønt'. Minigrønt kræver ikke en masse jord, og er nemt at få til at gro. Langs siderne af bygningen kan der placeres vertikale 'hyprodonik'-tårne til dyrkning af grønt. Denne teknik kræver ikke jord for at få ting til at vokse.

6. Konklusion: Det miljøvenlige samlingspunkt

Når de unge tænker bæredygtig havneudvikling, tænker de ud fra en holistisk tilgang. Det gør sig også gældende, når de udvikler visionære koncepter, der kan implementeres i Københavns Havn. Deres koncepter er multifunktionelle, hvilket betyder, at de har flere formål, der henvender sig til mange mennesker. Udover at være multifunktionelle, skaber koncepterne som samlet helheder noget større end dem selv.

Det er koncepter, som skaber samlingspunkter for byens borgere og forbinder dem til havnens historie. Koncepter, der skaber offentlige og tilgængelige forbindelser imellem mennesker og miljøvenlig forbindelse mellem menneske og natur. De er designet ud fra en tankegang om, at Københavns Havn skal være centrum og samlingspunkt; som byens bølgende pulsåre for liv over og under havoverfladen.

For at det er muligt, kræver det steder, som inkluderer og åbner op for alle. Steder, hvor man kan møde mennesker på kryds og tværs, hvor man kan lave aktiviteter, blive klogere gennem undervisning og dyrke sin passion som skibsbyggeri og/eller fødevaredyrkning fra havbrug og nyttehaver. Det er steder der åbner for, at lokale fællesskaber kan blomstre. På den måde, mener de unge, at vi sammen kan: "Skabe muligheder for at den maritime kulturarv kan få lov at vokse".

Udover at samle mennesker på kryds og tværs er det vigtigt for de unge, at havnen er miljøvenlig. Miljøvenlig på den måde, at den bygges af bæredygtige materialer (genbrugs- eller biobaserede), inkluderer naturen, skaber muligheder for biodiversitet, bestræber sig på at være selvforsynende og har grønne uddannelsesmæssige formål.

På den måde bidrager den til grøn omstilling og grøn bæredygtig udvikling – emner, der har stor betydning og værdi for ungdommen, så vi sammen kan værne og passe på de liv, der lever i havnen. En havn, som kan videregives fra generation til generation.

